

Isikuandmete kaitset reguleeriv seadus – kuidas teha koostööd

Gina Kilumets

Arengu- ja analüüsiosakonna juhataja
Andmekaitse Inspeksioon

Teemad

- Isikuandmed ja töötlemine
 - Regulatsioon
 - Töötlemise põhimõtted
 - Töötlemise lubatavus
 - Delikaatsete isikuandmete töötlemine
 - Isikuandmete väljastamine

Isikuandmete töötlemise regulatsiooni peamised õigusaktid

- Isikuandmete kaitse seadus;
- Avaliku teabe seadus;
- Valdkondade eriseadused (nt rahvastikuregistri seadus, tööturuteenuse seadus, riikliku statistika seadus, infoühiskonna teenuse seadus, elektroonilise side seadus jne);
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 24.oktoobri 1995 Direktiiv 95/46/EC isikuandmete töötlemise kohta;
- EN 1981. a Üksikisikute kaitse konventsioon, mis puudutab isikuandmete automatiseeritud töötlemist.

Regulatsiooni eesmärk

- ... on isikuandmete töötlemisel füüsilise isiku põhiõiguste ja põhivabaduste kaitsmine kooskõlas avalike huvidega.

Andmete töötlemine

- ... on iga isikuandmetega tehtav toiming, sealhulgas isikuandmete kogumine, salvestamine, korrastamine, säilitamine, muutmine, juurdepääsu võimaldamine, päringute teostamine, väljavõtete tegemine, kasutamine, edastamine, riskikasutamine, ühendamine, sulgemine, kustutamine või hävitamine või mitu eeltoodut toimingut, sõltumata toimingute teostamise viisist või kasutatavatest vahenditest.

Töötlemise põhimõtted

- Seaduslikkuse põhimõte;
- Eesmärgikohasuse põhimõte;
- Minimaalsuse põhimõte;
- Kasutuse piiramise põhimõte;
- Andmete kvaliteedi põhimõte;
- Turvalisuse põhimõte;
- Individuaalse osaluse põhimõte.

Töötlemise lubatavus

- Isikuandmete töötlemine on lubatud üksnes andmesubjekti nõusolekul, kui seadus ei sätesta teisiti;
- Haldusorgan võib isikuandmeid töödelda üksnes avaliku ülesande täitmisel seaduse või välislepinuga ettenähtud kohustuste täitmiseks;

Delikaatsete isikuandmete töötlemine

- Delikaatsete isikuandmete töötlemine registreeritakse viieks aastaks;
- Vähemalt 3 kuud enne tähtaja möödumist peab vastutav töötleja esitama uue taotluse. Tähtaja möödumisel kaotab vastutav töötleja õiguse töödelda delikaatseid isikuandmeid;
- Vastutav töötleja on kohustatud registreerima delikaatsete isikuandmete töötlemise Andmekaitse Inspeksioonis.

Töötlemise dokumenteerimine

- Isikuandmete töötleja, sh volitatut töötleja andmed;
- Viide töötlemise õiguslikule alusele;
- Isikuandmete töötlemise eesmärgid;
- Isikuandmete koosseis;
- Isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse;
- Isikuandmete allikad;
- Isikud või nende kategooriad, kellele isikuandmete edastamine on lubatud;
- Isikuandmete töötlemise koht või kohad;
- Isikuandmete välisriiki edastamise tingimused;
- Isikuandmete organisatsiooniliste, füüsiliste ja infotehniliste turvameetmete üksikasjalik kirjeldus.

Isikuandmete väljastamine (I)

- Andmesubjektile enda kohta käivaid isikuandmeid (nõudel ka koopiana);
 - Õigust piiratakse, kui see võib kahjustada:
 - Teiste isikute õigusi ja vabadusi;
 - Lapse põlvnemise saladuse kaitset;
 - Kuriteo tõkestamist või kurjategija tabamist;
 - Kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamist.
- Lepingu alusel ja/või õigustatud huvi korral määratletud isikute ringile;
 - Igasugune andmete väljastamine dokumenteeritakse.

Isikuandmete väljastamine (II)

- Isikuandmete väljastamine kolmandatele isikutele õigustatud huvi korral:
 - Isikuandmete, sh delikaatsete isikuandmete väljastamine toimub ainult dokumenteeritult (st isikuandmete väljastamise aluseks peab esitama motiveeritud taotluse, milles näidatakse taotlemise, alus, andmete kasutamise eesmärk, andmete koosseis ja põhjendus).
- Õigustatud huvi aluseks võib olla:
 - Avaliku ülesande täitmise käigus seaduse või selle alusel antud õigusaktiga või välislepinguga ettenähtud kohustuste täitmiseks.

Töötleja vastutus

- Töötleja vastutab:
 - andmete väljastamise õiguspärasuse eest:
 - ehk kellele, mille alusel, millises hulgas ja millisel eesmärgil;
 - väljastatavate andmete dokumenteerimise eest:
 - ehk kandraamatute/logifailide olemasolu nõue ;
 - väljastavate andmete kvaliteedi eest:
 - Ehk väljastatavad andmed on õiged ja vajadusel viimases seisus;
 - Subjekti teavitamise eest andmete väljastamise kohta kolmandatele isikutele, andmete töötlemise algse eesmärgi muutumisest/laiendamisest/ühendamisest.

Eksimused

- Isikuandmeid väljastatakse kontrollimata õigustatud huvi olemasolu;
- Isikuandmete väljastamist ei dokumenteerita või dokumenteeritakse puudulikult;
- Muudetakse isikuandmete töötlemise eesmärki, kuid ei teavitata andmesubjekti;
- Ei teadvustata enda kui töötleja vastutust isikuandmete väljastamisel;
- Ei tutvustata andmesubjektile tema õigusi ega motiveerita keelduvat väljastamise otsust.

Ettekande lõpp

Täna tähelepanu eest!

Küsimusi võib esitada:

gina.kilumets@dp.gov.ee

või

info@dp.gov.ee